

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

SPECIÁLNÍ PŘÍLOHA

ZPÁTKY DO ŠKOLY

Výuka na sítích

Sociální sítě mohou být i branou k novým vědomostem či dovednostem. Influenceři zábavně a srozumitelně vysvětlují třeba gramatiku, fyziku nebo cizí jazyky.

Ideální kroužky

Jednou z výzev začátku školního roku je najít pro děti program, aby se po vyučování mohly věnovat svým zájmům. Jak vybrat ten správný kroužek?

► Sociální sítě

Dnešní vyučování povede youtuber. Influenceri mluví řečí školáků. Připraví je na písemku i k maturitě

Zuzana Keményová

zuzana.kemenyova@economia.cz

Co se děje s tělem, když pije-me málo vody? Proč člověk ka z dehydratace bolí hlava? A proč máme ve stresu nebo při fyzické námaze sucho v ústech? Otázky, které si pokládají nejen dospělí, ale i teenageři. Odpovědi na ně dává ve svých videích youtuber Jiří Burýšek. Ve svém kanále Jirka vysvětluje věci pravidelně publikuje videa zaměřená na běžné životní situace a vysvětluje je populárně-vědeckým způsobem. V portfoliu jeho videí se mladí lidé například dozvědí, co dělá s tělem cukr, alkohol nebo dlouhé sezení. Burýšek fakta prezentuje zábavnou formou, videa doplňuje živými grafikami i vlastními hereckými scénkami. Jeho kanál má již téměř půl milionu odběratelů a stal se jedním z nejsledovanějších edukativních youtuberů v Česku.

Zdaleka však není sám. Sociální sítě jsou nejen zdrojem obsahově prázdných videí, která „ničí dětský mozek“, jak se často uvádí, ale také stále relevantnějším vzdělávacím médiem.

„Sociální sítě už dávno nejsou jen místem pro zábavu – zvláště pro mladé mohou být i branou k novým vědomostem nebo dovednostem. Dnes už na nich najdete profily, které zábavně a srozumitelně vysvětlují třeba českou gramatiku, fyziku, dějepis, cizí jazyky nebo mediální gramotnost,“ vysvětluje Kateřina Dřížhalová ze vzdělávací společnosti Scio. Ze zkušenosti říká, že pokud se vzdělávací obsah podá formou, která je dětem blízká – třeba přes videa, příběhy nebo takzvané meme (myšlenka, koncept nebo vtip, často ve formě obrázků – pozn. red.) –, má velký dopad. „Naše kolegyně, na sítích známá jako Evča ze Scio, na Instagramu radí

žákům, jak se připravit na přijímačky na střední školy. Prakticky, lidsky a hlavně ve formátu, kterému mladí rozumějí,“ pokračuje Dřížhalová. Výhodou instagramerské nebo youtuberské formy vzdělávání je navíc fakt, že sledující se protagonisty mohou ptát na to, co je opravdu trápí. „A právě tohle propojení vzdělávání a interaktivity považujeme za velmi cenné,“ dodává Dřížhalová.

Vážná témata odlehčenou formou

Jeden z nejznámějších českých youtuberů, který se dlouhodobě věnuje vzdělávacímu obsahu pro mladé publikum, je Kovy, vlastním jménem Karel Kovář. Témata jeho videí zahrnují aktuální společenské otázky, základy finanční gramotnosti, politiku i mediální výchovu. Vše podává srozumitelně a vtipně, což oceňují i učitelé, kteří jeho videa často využívají ve výuce. Tento osmadvacetiletý influencer původem z Pardubic má nyní na svém kanálu milion odběratelů.

V jednom ze svých nejnovějších videí se věnuje tématu chorobného hromadění věcí. Jako partáka si bere před kameru profesionálního stěhováka a společně procházejí bytem, v němž bydlel člověk s tendencí k hromadění věcí. Krok po kroku reportážním způsobem oba předvádějí, jak se takový byt vyklízí a na co je třeba si dát pozor.

Kovyho videa jsou zpracována svižným střihem, obsahují rozhovory s aktéry a také uvedení do kontextu, tedy informací o tom, jak se daný fenomén projevuje v zahraničí nebo jak například finančně pomoci lidem, kteří se s daným problémem potýkají. Kovy se však pouští i do parodie politiky nebo třeba zpracoval video

Jirka vysvětluje věci. Ve svém kanále youtuber Jiří Burýšek fakta prezentuje zábavnou formou, videa doplňuje živými grafikami i vlastními hereckými scénkami.

Foto: HN – Václav Vašků

~
Důležité je, aby se rodiče ptali: Co děti sledují? Proč je to baví? Co si z toho odnášejí? A pokud sami narazí na zajímavý obsah, mohou ho s dětmi sdílet.

vysvětlující postavení a osobnost dalajlamy, které mělo přes 350 tisíc zhlédnutí. „Kovy zpracovává témata, jako jsou AI, společnost či dezinformace, a podává je jazykem generace Z,“ říká Dřížhalová.

Vtipný skeč si školáci zapamatují

Dalším populárním online vyučujícím je Robin Řežábek, který se zaměřuje na starší studenty a na svém youtubovém a tiktokovém kanálu S Robinem nabízí bezplatné doučování k maturitě i přijímacím zkouškám. Na platformě Herohero je možné jeho doučovací kurzy odebírat

za poplatek 12 eur (přibližně 300 korun) měsíčně. Působí i na streamovací platformě Twitch. Jen na Twitchi má třicetiletý Robin, který pochází z Českých Budějovic, kde si již postavil profesionální audiovizuální studio, téměř padesát tisíc sledujících. K maturitě a k přijímačkám již připravil tisíce žáků.

„Buď mě oceníš, nebo nikdy nepochopíš. Jediný CZ/SK učitel pochází a češtiny na této platformě, zároveň 4fun,“ prezentuje se v záhlaví kanálu. Fakta a informace předkládá odlehčeným, živým jazykem, videa doprovází vtipnou grafikou, například

Příloha: Zpátky do školy

• Ředitel speciálních projektů Aleš Mohout • Editor Martin Knížek (martin.knizek@economia.cz) • Grafika a zlom Vizuální studio Economia • Obchod a inzerce Daniel Hort (daniel.hort@economia.cz)

Inzerce

eductify

Výukové aplikace pro tabletové třídy

Výhodné ceny pro školní licence

Vytvořeno pro tablety a chytré telefony

Funguje i **bez připojení k internetu**

Obsah přizpůsoben učebním osnovám

Aplikace Rodičovský dohled pro sledování pokroku v učení rodiči

Česká gramatika, Matematika, Anglická gramatika, Fyzika, Chemie

5 000 000+ stažení

Hodnocení 4.5/5 na základě uživatelských recenzí

Platformy Android i iOS.

eductify.com

HN064947

když vyučuje určování větných členů s doprovodem růžového poníka.

Populární online vyučující je také Jana Kudrnová alias Bláznivá dějepisárka, jak nazvala svůj instagramový profil. Žákům i studentům na něm přibližuje historii blízkou i vzdálenou, dějiny jídla, stejně jako dějiny válek, věnuje se panovníkům a státníkům, historickým vědcům, ale také třeba umělcům. Navštěvuje významná místa české historie a přibližuje je těm, kdo se o nich jen učí v knihách.

V některých ze svých posledních příspěvků využila učitelka Jana Kudrnová umělou inteligenci a nechala v nich obživnout například T. G. Masaryka, císařovnu Sisi, Charlese Darwina či Napoleona. Tyto známé historické postavy si v krátkém videu vybírají svůj oblíbený pořad v televizi. Bláznivá dějepisárka má jen na Instagramu přes 150 tisíc sledujících.

Španělština pomocí memů

Online formou se učí také jazyky. Populární je instagramový profil Alex Germany, který každý den publikuje krátké příspěvky s některým gramatickým tématem němčiny.

Velmi populárním učitelem španělštiny je pak David Barreto, který má na svém instagramovém profilu přes 1,2 milionu sledujících. V krátkých skecích vysvětluje především každodenní španělské fráze a simuluje typické španělské konverzace.

Slibuje dokonce, že základní španělštinu člověka naučí do deseti týdnů.

Tvůrci učí děti kriticky přemýšlet

Pro výuku češtiny je dobré navštívit na Instagramu také profil Cojezoe. Stojí za ním bohemistka Karolína Zoe Meixnerová. Výuku české i zahraniční literatury pojala zábavnou formou, o literárních dílech i autorech publikuje kvízy, zajímavosti a neváhá si z historických autorů a situací také utahovat. Nedávno například publikovala parodický skeč konverzace Karoliny Světlé a Jana Nerudy. Seriál s názvem Národní opruzení, který odkazuje k mezi studenty nepříliš populárnímu literárnímu období, má u ní na profilu již několik dílů. Při jeho sledování se člověk nejen naučí rozlišovat jednotlivé autory 19. století, ale také se zasměje. Meixnerová k tomu vydala i stejnojmennou knihu.

Češtinu podanou jednoduše a s nadhledem, a to gramatiku i sloh, žáci najdou také na instagramovém profilu Jarmila Vepřeka Bezicestinar. Zajímavým instagramovým a youtubeovým profilem je rovněž vedator.cz. Mladí čeští vědci v něm zábavnou a moderní formou prezentují témata z mnoha vědeckých oblastí, od fyziky přes antropologii až po zoologii. Zároveň učí mladé lidi o tématech a informacích kriticky přemýšlet.

„Děti a studenti si díky influencerům mohou budovat přehled, zna-

Ahoj všichni, tady Kovy. Karel Kovář ve svých videích zpracovává aktuální společenské otázky, základy finanční gramotnosti, politiku i mediální výchovu. To oceňují i učitelé, kteří je často využívají ve výuce. **Foto: archiv Karla Kováře**

losti a kritické myšlení zábavnou formou – často ve chvílích, kdy by stejně scrollovali v online prostoru. Stačí jim ukázat, že i tohle je svět, do kterého mohou patřit,“ shrnuje Dřížhalová.

Místo zákazu má přijít nabídka

Ovšem i u výuky na sítích platí, že je třeba dávat pozor, co konkrétně

dítě sleduje. Rodičovská kontrola by neměla znamenat špehování nebo omezování, ale zájem, důvěru a otevřený dialog, jak Dřížhalová připomíná.

„Důležité je, aby se rodiče ptali: Co děti sledují? Proč je to baví? Co si z toho odnášejí? A pokud sami narazí na zajímavý obsah, mohou ho s dětmi sdílet a být jim dobrým příkladem

v tom, jak s technologiemi zacházet s rozumem,“ radí Dřížhalová.

Namísto zákazu by tedy měla přijít nabídka – ukázat dětem, že na sítích existuje spousta zajímavého a obohacujícího obsahu. „Když se s nimi o tom bavíme, vytváříme prostředí, ve kterém budou samy schopné posoudit, co je pro ně přínosné a co ne,“ shrnuje Dřížhalová.

Inzerce

ŠKOLA
MICHAEL

OBORY

FILMOVÁ TVORBA GRAFICKÝ DESIGN
MANAGEMENT A PRODUKCE
DESIGN INTERIÉRU GAME DESIGN
FOTOGRAFIE A NOVÁ MÉDIA

DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

www.skolamichael.cz

GYMNÁZIUM
MICHAEL

Konečně
gympl
skandinávského
typu

Česko-
anglická
výuka

Dny
otevřených
dveří:

gymplmichael.cz

Jsme součástí
vzdělávací skupiny
Michael

AKADEMIE
MICHAEL

GYMNÁZIUM
MICHAEL

V Š
K X

VYSOKÁ
ŠKOLA
KREATIVNÍ
KOMUNIKACE

PSCC .university

L, A.

Vysoká škola
kreativní komunikace
Literární akademie

Unicorn University:

Škola, která vás připraví na budoucnost

Unicorn Vysoká škola není jen o sbírání kreditů. Je to místo, kde objevujete, co umíte, co vás baví - a jak to proměnit ve skutečnou kariéru. Studujete obory, které mají budoucnost, jako IT, AI a podnikání, a učíte se způsobem, který vás na ni opravdu připraví a ihned zapojí do hry. Žádná pasivita. Ale praxe, podpora a progres.

Studium jako začátek, ne jako cíl

Mnoho lidí jde na vysokou školu z důvodu, že „je to tak správné“, nebo proto, že „se to očekává“. Kvůli titulu, diplomu, papíru na zed'. Jenže svět se mění rychleji než kdy dřív a s ním i požadavky na vzdělání. Dnes už nestačí jen vědět. Potřebujete dovednosti, schopnost přemýšlet, přizpůsobit se a vytvářet kontakty.

Studium by nemělo být cílová rovinka. Mělo by být odrazovým můstkem k praxi, projektům a kariéře. A právě to je filozofie Unicorn Vysoké školy, kde neučí na zkoušky. Učí na život. „Titul je jen začátek. Věříme, že skutečné vzdělání má studentům pomoci stát se odborníky, podnikateli nebo lídry – ne pouze složit zkoušky. Proto klademe důraz na praktičnost, osobní přístup, flexibilitu a moderní obory, které mají budoucnost,“ říká prof. Ing. Jan Čadil, Ph.D., rektor Unicorn Vysoké školy.

IT, AI a byznys: obory budoucnosti

Digitální svět je všude kolem nás, a právě technologie dnes mění všechno – od zdravotnictví po umění. Znalost IT a umělé inteligence je čím dál důležitější nejen pro IT pozice, ale i pro marketing, management nebo analytiku. Stejně tak schopnost myslet podnikatelsky, rozumět financím, strategii nebo tomu, jak právě funguje digitální svět.

Proto škola nabízí studijní programy jako je Softwarový vývoj, Umělá

inteligence a Business Management, které mají reálný dopad. „Naše programy jsou sestaveny tak, aby odpovídaly současným i budoucím požadavkům trhu práce,“ uvádí Jan Čadil. „Díky tomu mají naši absolventi nulovou nezaměstnanost a prakticky všichni zůstávají v oboru.“

A hlavně – učíte se zde způsobem, který vás připraví na reálné pracovní situace. Nejde o dlouhé přednášky, ale o řešení problémů, spolupráci, simulace, vlastní projekty. Nejde o to, abyste znali definici. Jde o to, abyste ji uměli použít. „Ať už chcete do globální firmy, do startupu, nebo rozjet vlastní projekt – získáte know-how, které vás nenechá stát na místě. Unicorn Vysoká škola není továrna na diplomy. Je to inkubátor budoucích lídrů,“ dodává Čadil.

Online? Ano. Ale přesto osobně, prakticky a propojené se světem

Studium je navíc plně dostupné online a díky tomu můžete studovat odkudkoliv, vlastním tempem a stylem. Ale online rozhodně neznamená osamocení. Každý student má svého mentora, přímý kontakt s vyučujícími i prostor pro spolupráci. Reálné projekty, zpětná vazba, praktické úkoly a inspirace z praxe – to vše je běžnou součástí výuky.

Digitální prostředí je navrženo tak, aby odpovídalo požadavkům moderního pracovního života: je asynchronní, protože realita se neřídí pevnými rozvrhy; interaktivní, pro-

tože učení není jednosměrný proces; a flexibilní, avšak stále s jasnou strukturou a vedením.

Komunita, která vás zná jménem (i když jste online)

Na Unicorn Vysoké škole nejste jen anonymní login v systému. Patříte do komunity lidí, kteří mají chuť růst, zkoušet, podnikat, tvořit a pomáhat si navzájem. Projekty vznikají napříč ročníky i obory. Studenti vedou vlastní workshopy, networkují, sdílí know-how a spolupráce s firmami je běžnou součástí studia.

A i když je studium online, můžete se potkávat i onsite: na eventech,

meetupech, hackathonech, studentských srazech. Protože kontakty, přátelství a vztahy jsou pro růst stejně důležité jako teorie.

Nečekejte na „někdy“. Začněte tvořit svou budoucnost dnes

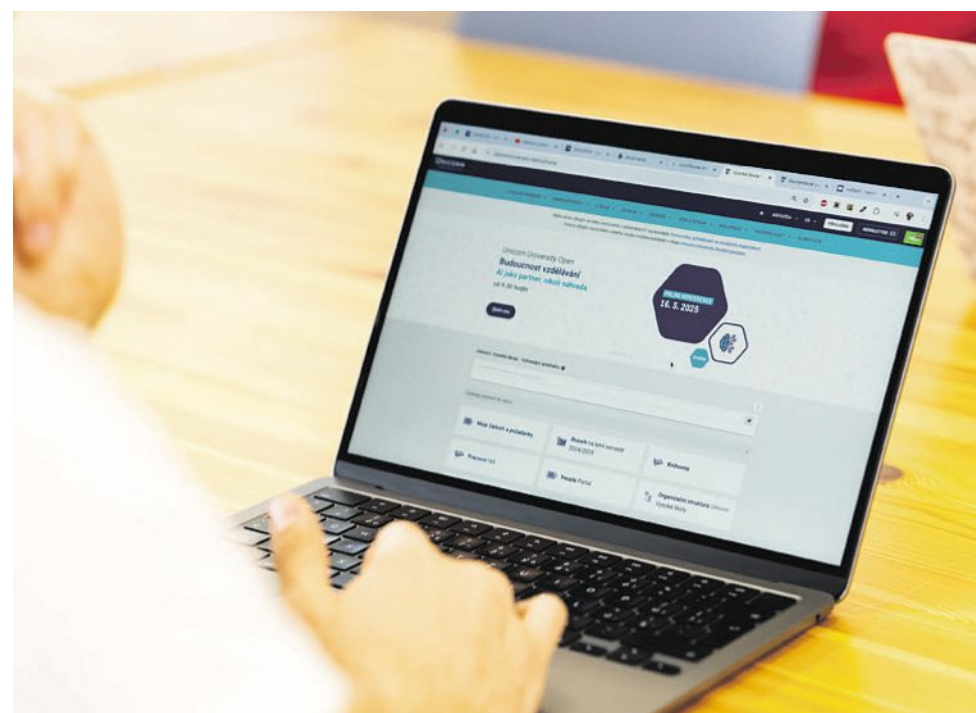
„Nečekáme, že studenti hned vědí, co přesně chtějí dělat. Ale jsme tu od toho, abychom jim pomohli to zjistit. Pomáháme jim objevit, v čem vynikají a jak to využít nejen ve škole, ale i ve světě kolem. Naše cíle nejsou jen akademické. Chceme, abyste měli po studiu reálné zkušenosti, věděli, co umíte a měli sebevědomí to použít,“ uzavírá Čadil.

Budoucnost nezačne za pár let. Začíná dnes. Tak proč ji nezačít tvořit s Unicorn Vysokou školou?

O Unicorn Vysoké škole

Unicorn Vysoká škola je renomovaná soukromá vysoká škola, která

nabízí kvalitní bakalářské vzdělání v oblasti informačních technologií, umělé inteligence, podnikání a analýzy dat. Zaměřuje se na systematické vzdělávání odborníků v akreditovaných bakalářských a magisterských programech s cílem maximalizovat konkurenční výhodu pro jejich budoucí zaměstnání. Promyšlený vzdělávací systém vhodně shrnuje a předává vyvážený soubor znalostí složený ze standardů nejlepší praxe v oboru, aplikovaného výzkumu, firemního přístupu a spolupráce s předními podniky.

Německá škola v Praze připravuje žáky na vícejazyčnou budoucnost

V roce 2025 slaví Německá škola v Praze (Deutsche Schule Prag – DSP) významné jubileum: 35 let od svého založení. Za více než tři desetiletí si škola vybudovala pověst jednoho z nejdůležitějších symbolů česko-německé spolupráce a interkulturního porozumění. Dnes již není jen vzdělávací institucí, ale skutečným prostorem setkávání národů, jazyků a myšlenek – místem, kde vzniká budoucnost Evropy.

Vícejazyčnost jako klíč k porozumění

Od prvního kontaktu v mateřské škole až po maturitu DSP důsledně podporuje multilingvní výuku v němčině, češtině a angličtině. Tento přístup není založen jen na pouhém učení jazyků, ale na jejich přirozeném osvojení v každodenním životě, hře i výuce. Zásadní roli v tom hrají čeští a němečtí pedagogové společně s učiteli, pro které je angličtina nebo francouzština mateřským jazykem. Tato jazyková rozmanitost vede děti nejen k výborné jazykové vybavenosti, ale také k větší otevřenosti, empatii a kulturnímu pochopení

a tím k hodnotám, které jsou v dnešním světě klíčové.

„DSP se dnes stala skutečnou školou setkávání. Setkává se zde mnoho různých národností. Žáci vyrůstají s několika jazyky jako se samozřejmostí od mateřské školy až po maturitu a brzy se naučí, že je to klíč k úspěchu a toleranci,“ vysvětluje Susanne Rade, spoluvedoucí školky DSP.

Vedle jazyka je dalším pilířem školy kulturní propojení. Škola cíleně začleňuje české i německé tradice do školního života: slaví se svatý Martin, Mikuláš i Vánoce, žáci se účastní kulturních akcí, čtou literaturu v mnoha

jazycích, hrají divadlo a poznávají historii i současnost obou zemí.

Důraz na interkulturní kompetenci pomáhá dětem vyrůstat s vědomím, že rozmanitost není hrozba, ale příležitost k obohacení. Zkušenosti, které získají v takovém prostředí, jim dávají výhodu nejen ve studiu, ale i v životě.

Vzdělání, které otevírá dveře

DSP nabízí mezinárodně uznávané vzdělání zakončené Německou mezinárodní maturitou (Deutsches Internationales Abitur), kterou je možné doplnit i o českou maturitu. Absolventi tak mohou studovat v České republice, Německu i na univerzitách po celém světě.

Zároveň DSP uplatňuje nejmodernější pedagogické trendy, zejména v oblasti digitalizace. Technika ale není ve škole samoučelná, je integrována do výuky smysluplně a s důrazem na rozvoj digitální kompetence.

„DSP přistupuje k digitalizaci s nadhledem a otevřenými očima. To znamená, že si uvědomujeme výhod, aniž bychom ignorovali nevýhody. Je pro nás důležité, aby se naši žáci naučili rozumně používat své školní iPady. To zahrnuje také určitou míru výchovy o chování na sociálních sítích a využívání důvěryhodných zdrojů pro přípravu třídních projektů,“ popisuje moderní přístup školy Hanna Budde-Mäkinen, ředitelka DSP.

Tento vyvážený přístup učí děti nejen pracovat s technologiemi, ale také kriticky přemýšlet, vyhledávat relevantní informace a být odpovědnými občany, což je v dnešní době nepostradatelná dovednost. Zároveň je DSP tak připravuje na reálné výzvy současného světa.

Škola jako komunita

Německá škola v Praze není jen místem výuky, ale také živou komunitou,

kde se setkávají žáci, rodiče, učitelé i absolventi. Škola pořádá akce pro veřejnost, spolupracuje s kulturními institucemi, univerzitami a firmami v obou zemích.

S přibližně 500 žáky z různých národností je DSP prostorem, kde se respekt a spolupráce stávají každodenní praxí. Škola se tak přirozeně stává prostředím, kde se děti učí demokracii, toleranci a aktivnímu občanství.

Rok 2025 je pro Německou školu v Praze výjimečný – slaví 35. výročí svého založení. Za tu dobu škola vychovala přes tisíc absolventů, kteří dnes působí po celém světě v podnikatelské sféře, vědě, kultuře i politice. Všichni si však odnášejí společný základ: schopnost komunikovat přes hranice, rozumět rozdílům a být mostem mezi světy.

DSP ukazuje, že společné vzdělávání v duchu otevřenosti a respektu může být základem lepší budoucnosti. Je to škola nejen pro dnešek, ale i pro zítřek. DSP je škola, která spojuje.

DEUTSCHE SCHULE PRAG
NĚMECKÁ ŠKOLA V PRAZE

35
JAHRE

ŠKOLKA

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

GYMNÁZIUM

WWW.DSP-PRAHA.CZ

Volný čas dětí

Anežka Hesová

anezka.hesova@economia.cz

Kolik kroužků už je moc? Důležitější je ptát se, kdo je vede a co dítěti přináší

Ze školy rovnou na fotbal, kytaru, aerobik nebo výtvarku. Jednou z výzev začátku školního roku je pro mnohé rodiče poskládat týdenní rozvrh svých dětí tak, aby se po vyučování mohly věnovat svým zájmům, stíhaly se připravovat do školy a měly přitom čas i na odpočinek a spontánní hru s kamarády. Míru organizovaného a neorganizovaného programu volí každá rodina podle svých vlastních kritérií a tím hlavním zůstávají preference samotných dětí. Často ale hraje roli i cena a dostupnost kroužků, ambice rozvíjet nadání dětí a někdy také strach, aby neskončily celé odpoledne na telefonu nebo na tabletu.

Podle výzkumu Sociologického ústavu AV ČR o volném čase dětí staršího školního věku mají české děti ve věku 11–15 let ve všední den obvykle dvě až šest hodin volného času, kdy nejsou ve škole, nespí a nevěnují se domácím úkolům. Nejraději ho tráví sportem a pohybovými aktivitami, u dívek se pak mezi oblíbenými činnostmi objevuje komunikace s kamarády a kamarádkami, výtvarné činnosti, čas strávený na internetu či sociálních sítích a čtení.

Chlapci oproti tomu více preferují hraní počítačových her, jako svou oblíbenou volnočasovou aktivitu to v průzkumu uvedla téměř polovina dotázaných. V průměru stráví žáci druhého stupně základních škol nebo jejich vrstevníci z víceletých gymnázií na počítači, mobilu nebo tabletu ve všední den dvě a půl hodiny, o víkendů čtyři. Přesto ale studie ukazuje, že kromě elektroniky děti stále vyhledávají sportovní aktivity a setkávání s kamarády v nevirtuálním světě, například právě v kroužcích zájmového vzdělávání.

Některé až moc. Týdenní program mnohých školáků je podobně nabitý jako diáře jejich rodičů, a psychologové proto opakovaně doporučují ubrat z přehnaného množství aktivit a dopřát si také čas na úplné volno. Jednou z důležitých věcí, kterou by se děti – ale i dospělí – měly naučit, je totiž organizovat si volný čas samy. A naplnit ho činnostmi, které jim přináší radost, odpočinek a rozvoj jejich talentů.

Dobrý kroužek dělá vedoucí

V oblasti volnočasové pedagogiky je Česko unikátní. Zatímco v jiných státech se o volný čas dětí starají zejména neziskové organizace a soukromé firmy, v tuzemsku je zájmové vzdělávání zakotvené v zákoně a systémově podporované státem prostřednictvím školních družin, klubů a středisek volného času, která zahrnují domy dětí a mládeže. Síť těchto institucí má podporu krajů a obcí, což kroužky zpřístupňuje široké veřejnosti za dostupné ceny, případně pomáhá těm, kdo si je z finančních důvodů nemohou dovolit.

„Systém středisek volného času se u nás udržel na rozdíl od mnoha jiných postkomunistických zemí a podle mě je to velká výhra. Jsou to

organizace, které mají profesionální pedagogické vedení, stojí na práci dobrovolníků a doplňují se s nabídkou neziskovek a komerčních subjektů. Důkazem toho je třeba Celostátní velká výměna zkušeností, kde se pravidelně setkávají instruktoři, pedagogové a vedoucí z různých organizací a obohacují se navzájem,“ říká expert na zájmové vzdělávání Milan Appel, který stál třicet let v čele brněnských Lužánek, největšího střediska volného času v Česku. Kromě toho se Appel věnuje vzdělávání učitelů, ředitelů a vedoucích pracovníků, za svůj celoživotní přínos neformálnímu vzdě-

lávání byl v roce 2020 uveden do síně slávy ceny EDUína.

Jedinečnost českého volnočasového sektoru vidí Appel i v tom, že je více pedagogický než sociální. Jinými slovy, zaměřuje se především na zájmové vzdělávání, a ne na prevenci rizikového chování, jak je to obvyklé v jiných zemích. „Například v Německu je síť volnočasových středisek taky velmi dobrá, ale investuje se tam primárně do prevence kriminality, protože to je pro stát levnější než represivní systém. U nás oproti tomu je cílem těchto organizací rozvíjet děti v různých oblastech, učit je spolupracovat a stávat se lepším člověkem. A to se státu stoprocentně taky vyplatí,“ podotýká Appel.

Kromě středisek volného času nabízí kroužky řada dalších institucí, od sportovních klubů přes základní umělecké školy a neziskové organizace až po soukromé firmy. Pro kvalitu kroužku je ale více než zastřešující organizace důležitá osobnost vedoucího. „Středisko může mít dobrou nebo špatnou pověst, ale klíčové je stejně to, kdo a jak danou aktivitu vede. Děti nakonec nechodí do střediska, ale chodí ke konkrétnímu vedoucímu na konkrétní kroužek,“ připomíná Appel. Zda kroužek zaštiťuje kraj, neziskovka nebo firma, není pro kvalitu zájmové činnosti důležité a stejně tak o ní nic nevypovídá její cena. „Mnozí vedoucí dělají skvělé kroužky úplně zadarmo. Jsou to třeba tátové, kteří trénují na dědině mladé

jem o divadelní a sběratelské kroužky a roste naopak obliba fotografování a videotvorby. Objevují se také stále nové kroužky věnující se digitálním technologiím. Dům dětí a mládeže v Písku už třeba nabízí kroužek zaměřený na práci s umělou inteligencí, podobnou aktivitu otevírá i DDM Ústí nad Labem, který v rámci projektu RUR – Region univerzity, univerzita regionu – zve děti i do kroužku 3D tisku a 3D modelování. „Když děti znají možnosti umělé inteligence a samy si vyzkoušejí vytvořit třeba video pomocí AI, tak si díky tomu uvědomí, jak snadné je naletět v online prostředí na nepravdivé informace. Má to tedy přesah i do mediální gramotnosti,“ je přesvědčen Appel.

S umělou inteligencí zároveň pracují i vedoucí. Pomáhá jim vytvořit motivační materiály nebo přizpůsobit komunikaci různým věkovým kategoriím účastníků.

Je tedy zřejmé, že zájmové vzdělávání se novým technologiím nevyhýbá a neklade si výlučně za cíl dostat děti od mobilů a počítačů co nejdál. Přesto je podle Appela zdravé, aby kroužky dětem cíleně poskytovaly alternativu k digitálnímu světu, do kterého mají tendenci ve volném čase utíkat. „Snahou volnočasové pedagogiky by mělo být motivovat děti k tomu, aby žily reálný život s reálnými kamarády v reálném čase a využívaly k tomu všechno, co je krásné, především přírodu,“ zdůrazňuje.

Cirkusová pedagogika je směr, který propojuje novocirkusové disciplíny s prvky společného učení. Kromě vizuální atraktivity má silný sociální a výchovný rozměr, protože rozvíjí sebedůvěru, skupinovou dynamiku a inkluzi.

Foto: Dominika Jandáková, Cirkus Céres

fotbalisty, protože mezi nimi mají synka, a pak u toho zůstanou i poté, co jejich kluk vyroste,“ dodává expert.

Místo dramaťáku youtubering

Pomyslná hitparáda nejvyhledávanějších kroužků se v posledních desetiletích příliš nemění a nehnul s ní ani covid. Na horních příčkách u kluků stále dominují míčové sporty, robotika, skauting nebo turistika, u dívek je to zase keramika, tanec, jezdeckví nebo výtvarka. Speciální kategorií je pak hra na hudební nástroje a výuka cizích jazyků, kde obvykle hraje větší roli motivace rodičů.

Přesto se v posledních letech dají pozorovat určité trendy, zmenšuje se například zá-

Novinky mezi kroužky

■ **Malý zdravotník** – Některé organizace začínají nabízet dětem kroužky zaměřené na záchranné know-how. Děti se tu zážitkovou formou naučí, jak přivolat pomoc nebo ošetřit drobná poranění.

■ **Umělá inteligence** – Přibývá kroužků, kde děti objevují potenciál různých AI nástrojů a zkoušejí si je v praxi.

■ **Hobby horsing** – Pohybové aktivity s prvky gymnastiky, parkuru a napodobování jezdeckví jsou v posledních letech stále oblíbenější. Děti si tu vyrábějí koníky na tyči a skáčou s nimi přes překážky.

Nejde o to, abychom dětem vymysleli dokonalý program, ale spíše o to, aby se naučily zorganizovat si volný čas samy.

Důležité je také to, aby se účastníci zájmových aktivit nestávali jen konzumenty, kteří očekávají, že je někdo bude bavit. „Nejde o to, abychom dětem vymysleli dokonalý program, ale spíše o to, aby se naučily zorganizovat si volný čas rozumně samy,“ říká Appel s tím, že vymyslet si společnou zábavu dokážou už velmi malé děti.

Zažít společný úspěch

Děti, které se v kroužku naučí být aktivní a spoluvytvářet program, případně fungovat ve skupině vrstevníků a radovat se ze společného úspěchu, si do života odnesou důležité kompetence, které jim rodina ani škola mnohdy nedá. Ve školních kolektivech jsou žáci navzdory prosazujícím se moderním didaktickým metodám stále většinou vystaveni kompetitivnímu prostředí, kde se úspěch jednotlivce poměřuje s úspěchem ostatních a nevede ke sdílené radosti ze vzdělávání. Kroužek tak pro děti může být jedinečným místem, kde rozvíjejí svůj talent bez tlaku na výkon a kde zažívají přátelské vztahy s kamarády, kteří nejsou jejich konkurenty.

Příkladem tohoto přístupu je cirkusová pedagogika, která si získává v Česku stále větší popularitu. Jejím průkopníkem byla před dvaceti lety dětská cirkusová škola LeGrando, která se inspirovala v Německu a začala na Brněnsku pořádat kroužky, workshopy, tábory a výukové programy zaměřené na cirkusové

~ V cirkusové pedagogice spolupracují starší s mladšími. Ne proto, že to jde, ale protože je to téměř nutnost.

umění. V tomto oboru však nejde jen o výcvik artistických dovedností, důraz se tu klade také na společnou tvorbu, využití rozmanitých talentů ve skupině, vzájemnou podporu a osobnostní růst.

„V cirkusu spolupracují starší s mladšími. Ne proto, že to jde, ale protože je to vlastně téměř nutnost. Každý se věnuje jiné disciplíně, někdo jezdí na jednokolce, někdo žongluje, někdo je vzdušný akrobat... a někdo taky moderuje nebo odnáší rekvizity, každý člen souboru tam má své místo,“ popisuje dynamiku cirkusové pedagogiky Appel. Sdílená je pak i radost z vydařeného představení a chuť k dalšímu překonávání svých hranic.

Propojování různých věkových kategorií a vytváření mezigeneračních vztahů je podle Appela výzvou, kterou by volnočasový sektor mohl do budoucna rozvíjet víc. Mnohá středis-

ka volného času už dlouho provozují kroužky bez věkového omezení, kde se například do keramické dílny může přihlásit desetileté dítě i sedmdesátiletý senior. „Hodně aktivit umíme nabízet tak, že nezáleží na věku. Když jsme si v Lužánkách pořídili včely a otevřeli jsme včelařský kroužek, tak tam chodili dvánáctiletí kluci společně s třicetiletými dáma-mi. Přirozeně si tam při práci povídali a nutně tak docházelo ke vzájemným interakcím,“ popisuje Appel.

Volnočasové organizace ale pořádají i zážitkové programy přímo určené babičkám s vnoučaty, otcům se syny a podobným cílovým skupinám napříč generacemi.

„Kroužková chudoba“ dětem škodí

Zájmová činnost dětí může být kromě zábavy také nezanedbatelnou položkou v rodinném rozpočtu. Ceny kroužků se liší u různých oddílů, škol a klubů a také podle frekvence tréninků či lekcí. Nicméně, výdaje na jednu sportovní, výtvarnou nebo hudební aktivitu dítěte se ročně pohybují kolem čtyř až šesti tisíc korun, v případě individuálních lekcí nebo drahého materiálu mohou být i výrazně vyšší. Další náklady pak může představovat nákup potřebného vybavení nebo příspěvky na soutěže a závody.

Zaplatit dětem kroužky proto může být problém pro aktivní rodiny s více dětmi, ale také pro domácnosti, které se už tak potýkají s příjmovou chudobou, volnočasové aktivity jsou

pro ně zbytečným výdajem. Odborníci ale varují, že bez kroužků hrozí dětem větší riziko sociálního vyloučení a snižuje se také jejich potenciál budoucího kariérního uplatnění.

Podle platformy pro inkluzivní vzdělávání Započme všechny, kterou zastřešuje Národní pedagogický institut, se „dětí se sociálním znevýhodněním až na výjimky žádné zájmové činnosti nevěnují, což je limituje při rozvíjení možných talentů, schopností a dovedností.“

Velké téma je to v případě cizinců, kterým účast na volnočasových aktivitách zásadním způsobem usnadňuje integraci do české společnosti. Vzniká proto řada programů, které ohroženým rodinám pomáhají zájmovou činnost financovat, například projekt Darujeme kroužky dětem, který organizuje Česká rada dětí a mládeže za podpory MŠMT, a řada nadací a soukromých dárců.

Podporu zájmového vzdělávání nabízí také mnoho zaměstnavatelů, zdravotní pojišťovny i samotná volnočasová střediska, která mají obvykle k dispozici sociální fond pro pomoc těm, kdo by si jinak nemohli kroužky dovolit.

Nedostatek financí by díky tomuto systému neměl být pro žádné dítě překážkou, aby ve svém volném čase mohlo navštěvovat alespoň jeden kroužek. „Úplně nejobecnějším posláním těchto aktivit je, aby si každé dítě našlo to, v čem je šťastné. A úmyslně neříkám, v čem je dobré, ale v čem je šťastné,“ dodává Appel.

► Anketa

Děti chtějí zábavu, rodiče rozvoj. V budoucnu půjde v kroužcích o kreativitu, spolupráci a nové technologie

Anežka Hesová

anezka.hesova@economia.cz

Organizace, které poskytují zájmové kroužky, se každý rok snaží přijít s nabídkou aktivit, které vyjdou vstříc preferencím dětí i rodičů. Zároveň chtějí jít s trendy a pěstovat u nové generace schopnosti a dovednosti, které bude v měnícím se světě potřebovat. Zeptali jsme se tří ředitelů volnočasových zařízení, jak poptávku po kroužcích i jejich přínos hodnotí.

1. Jaké volnočasové aktivity jsou v posledních letech nejvíc žádané?
2. Co byste označil/a za kroužek budoucnosti, který má perspektivu dát dětem klíčové kompetence?
3. Čím mohou zájmové kroužky nejvíc přispět k rozvoji dítěte?

Jakub Reindl

ředitel Dětské agentury Kroužky

1. Největší zájem je o edukativní kroužky, hlavně jazykové – rodiče je vnímají jako skvělý doplněk k výuce, z čehož máme samozřejmě radost. Stále silné zůstávají sportovní aktivity a roste zájem o vědecké a technické kroužky, jako je například programování. Děti chtějí zábavu, rodiče rozvoj. Naším cílem je to propojit. A věříme, že se nám to daří.

2. Kroužky by měly rozvíjet děti v klíčových oblastech – kreativita, spolupráce, technologie. Největší potenciál vidím v aktivitách, kde se děti učí hravě, zážitkově a prakticky. Ne-

myslím si, že existuje kroužek budoucnosti. Úspěch spočívá ve správném propojení zmínovaných faktorů s dobou a potřebami dětí, to je podle mě ta správná cesta.

3. Kroužky jsou místo, kde děti nejsou hodnocené známkami, ale tím, co zažijí. Učí se spolupracovat, objevují, co je baví, zkouší nové věci bez strachu z chyby. Potkají kamarády, zažijí radost z pokroku. Je to bezpečný prostor, kde rostou jako osobnosti – vlastním tempem, bez tlaku na výkon.

Eva Tischlerová

ředitelka SVČ Radovánek, Plzeň

1. V posledních deseti letech nastal velký zvrat ve výběru aktivního využívání volného času v zájmovém vzdělávání. Děti se zaměřují hodně na trendové záležitosti a my jsme za to rádi. Není úplně pravda, že děti málo sportují a o sport nejeví zájem. I rodiče si uvědomují, že pohyb jejich dítěte výrazně napomáhá k formování fyzické kondice a že pohyb je velice příznivý obzvláště v dětství. U sportovních kroužků je velký zájem o ty, kde jde o něco mimořádného, zajímavého a náročného, například podvodní hokej, akrobacii nebo střelbu. Velký zájem je o kroužky s digitální technikou, robotické, grafiky, kroužky Merkuru i Lega. Velký počet dětí také chodí na kroužky taneční, balet a různé formy kreativních a výtvarných dovedností.

2. Musíme si přiznat, že žijeme v digitálním světě. Že umělá inteligence tu je a už s námi zůstane. Tedy je třeba, aby děti byly gramotné jazykově, digitálně, finančně, ale také aby

byly samostatné a uměly se již od útlého věku správně rozhodovat, byly důsledné, zodpovědné a pokorné. Kroužky budoucnosti jsou tedy dle mého názoru všechny, které umí dětem pomoci v orientaci, ve vzdělávání a rozvoji všech kompetencí. Velmi důležité jsou technické a polytechnické kroužky, robotické, digitální, rozhodně chemické, biologické. Kroužky budoucnosti jsou jistě ty, které vedou děti cestou inovace, možnosti se správně rozhodovat, uvažovat a také umět komunikovat a naslouchat.

3. Jsem zastáncem provázání formálního a neformálního zájmového vzdělávání. Žijeme v době, kdy to nemáme vůbec jednoduché. Svět prochází velkými změnami a naše planeta zažívá mnoho ran, které jí lidstvo připravilo. Jsme nezodpovědní a mnohdy špatnými rozhodnutími ničíme přírodu a přírodní bohatství. Lidé žijí uspěchaně, neklidně a ve stresu. Rodina už úplně nefunguje tak, jak tomu bylo ještě v minulém století. Rodiče se vrací z práce pozdě večer, na děti nemají přes týden tolik času, aby si s nimi mohli v klidu sednout, povídat si nebo jim pomohli s volným časem. Právě proto vzniklo mnoho organizací, které umí nabídnout mnoho aktivit pro správné a hodnotné využití volného času.

Domy dětí a mládeže umí zajímavou, nenásilnou formou poskytnout při vysoké kvalitě mnoho druhů jedinečných a různorodých aktivit, které přispívají k celkovému a komplexnímu rozvoji dítěte. Jde o podporu sebevědomí, sebehodnocení, umění pracovat v týmu, socializovat se, přijmout názor jiného člověka, naučit se zvládat stres i zklamání, přijmout prohru, ale také zažít radost, vlastní úspěch, nová poznání, nové výzvy a dojít k cíli. Věnujeme dětem čas beze spechu a stre-

su. Pracujeme s dětmi individuálně a profesionálně tak, abychom se stali přáteli, mnohdy i na celý život.

Radek Komínek

ředitel SaSM Brno-Žabovřesky

1. Dlouhodobě jsou u nás velmi žádané fotbalové kroužky, z výtvarných pak keramika, a oblíbené jsou i hudební aktivity. Často za tím stojí to, že mnozí rodiče vyhledávají aktivity, které nejsou primárně výkonnostně zaměřené. Očekávají smysluplné prožívání volného času svých dětí, rozvoj zájmů, navazování přátelství a bezpečné i podnětné prostředí.

2. Za kroužek budoucnosti nepovažuji konkrétní typ aktivity, ale spíše způsob, jak je veden. Klíčové je zapálení pro věc lektora kroužku a jeho schopnost děti a mladé zaujmout, probudit v nich nadšení – v našem salesiánském pojetí tomu říkáme „animace“. Pokud lektor pracuje s nadšením, dokáže vytvářet atmosféru dialogu a vede děti k participaci i vzájemné spolupráci, každé dítě si pak může najít svou cestu k rozvoji dle vlastního zaměření.

3. Zájmové kroužky přinášejí jiný prostor, který škola ani rodina často nemůže plně nabídnout. Děti si zde aktivity většinou vybírají samy, což vede k jejich autentickému zájmu a vnitřní motivaci. Vztah s lektorem je často partnerský a kamarádský, odlišný od role učitele či rodiče. Kroužky navíc umožňují setkávat se s vrstevníky se stejnými zájmy, což posiluje rozvoj sociálních vazeb, sebedůvěru dítěte a pocit sounáležitosti mimo běžné školní a rodinné prostředí.

PRAHA | BRNO | BRATISLAVA

Moderní vzdělávání pro každého

- Ekonomika a management
- Marketing
- Psychologie pro manažery

Více zaměření:

